

Badalik /Sándor/ Bertalan O.P.

(1890-1965)

Hódmezővásárhelyen született szegény iparos család hetedik gyermekeként 1890. dec. 10-én.

Szülei nagy szomorúságára négy éves korára még nem beszélt. Különös, hogy mégis korának legnagyobb hitszónoka vált belőle. Valószínű oka volt a gondos családi nevelés és az a sok jó példa, amit a helyi zárda Szent Domonkos rendi nővéreitől, plébános atyjától - aki híres családoknál volt korábban nevelő - és nem utolsósorban a szombathelyi Premontrei Gimnázium tanáraitól kapott. A gimnáziumban iskolatársa volt Mindszenty (Pehm) József, a későbbi esztergomi hercegprímás is. Olyan oktatás és nevelés folyt a híres szombathelyi iskolában, olyan tanárok tanítottak, akik minden lehetőséggel segítettek a szegény sorból érkezett fiukat a magas tudáshoz, a lelki nagysághoz és a hazafias gondolkodáshoz. A diákok pedig korrepetálást, vagy más munkát vállaltak, hogy megélhetésüket segítsék. Badalik Sándor „istálló fiú” lett, ezért kapott ellátást és tanulhatott a gimnáziumban.

Érettségi után Grazban kérte felvételét a domonkos rendbe. Itt kapta a Bertalan nevet. 1909-ben letette szerzetesi fogadalmát, majd a filozófiai és teológiai tanulmányok befejezése után, 1914-ben hitszónokrendi áldozópappá szentelték. A pesti rendházba helyezték, ahol hamar kitűnt nagyszerű szervező, vezető és pasztorációs képességével. Szerkesztette a Rózsafüzér Királynője című lapot. Dominikánus Vegyeskart szervezett /Grazban zenei tanulmányokat is folytatott/. Országos hitbuzgalmi egyesületeket alapított. 24 éven keresztül a bazilika állandó nagybőjti szónoka volt, több mint 20 évig a rádióban is ő prédikált. IV. Károly koronázásakor és a Szent Jobb hazahozatalakor is ő mondta az ünnepi beszédet.

Két alkalommal tett több hónapos körutakat Amerikában. A kivándorolt magyaroknak tartott lelkigyakorlatot P. Böle Kornéllal, rendtársával. Így teremtette elő a pesti Rózsafüzér Királynéja templom építéséhez az anyagiakat. Úti élményeiről könyvet is kiadtak.

A szombathelyi rendházat 1933-ban konventté nyilvánították, első perjele P. Badalik lett. Mikes püspök őt bízta meg a plébánia vezetésével. Személyében egy igen talpraesett, rendkívül kreatív, ambiciózus, de mindenekelőtt igen érzékeny szociális érzettel megáldott szerzetes került a vezetésbe. Olyan pezsgő egyházközségi életet indított meg, amelyet Szombathely addig nem ismert. Bővítette a Szent Márton templomot, felépítette a kultúrházat, fellendítette a közösségi- és hitéletet. Plébániai Tudósítót szerkesztett. A lap szócsöve lett a pásztornak, hogy hangját, hívását, figyelmeztetését, örömét, bánatát mindenki meghallja. A gazdasági világválság miatt a városban romlott a közbiztonság, kéregetők lepték el. Létrejött a Szegényügyi Bizottság. Ismert alakja Pálos Károly, az elnöknek Badalik pátert választották.

1949-ben a megüresedett veszprémi püspöki székre XII. Pius pápa P. Badalik Bertalan domonkos szerzetest, volt tartományfőnököt, budapesti perjelt nevezte ki. Jelmondata: „Az igazság az én erősségem”. A magyar történelem viharos időszakában kellett helytállnia. Alighogy megkezdte működését, kibontakozott az állami felügyelet, a beavatkozás. Így is nagy változásokat hozott. Szorgalmazta Árpád-házi Szent Margit kultuszát, a családvédelmet, mint a hit utolsó mentsvárát, és a családi szentolvasót.

Egyházpolitikai kérdésekben a kemény vonalat képviselte. Ezért is hurcolták el 1957 augusztusában a Nógrád megyei Hejcére. Kényszertartózkodási helyéről csak engedéllyel mozdulhatott ki a faluba is. Száműzetésében írta meg „Istennek Szent Anyja” című könyvét, mely részben a Mária-tisztelet és a mariológia története, részben rendszerező teológiai munka. (Csak 1991-ben jelenhetett meg.) Rossz egészségi állapota miatt nem akarták, hogy Hejcén haljon meg, megengedték, hogy Pestre költözzön a Kékgolyó utcába. A domonkosoknál szokás a haldokló ágyánál a Salve Regina-t énekelni.

1965. október 10-én, vasárnap délután az Ave Maria hangjai mellett érte a halál. Az Állami Egyházügyi Hivatal csak Hódmezővásárhelyen engedte eltemetni a családi sírboltba. Hamvait 1991. október 30-án helyezték át a veszprémi székesegyház kriptájába.

A szombathelyi Szent Márton templom hagyományörzői gyűjtik munkája emlékeit, a róla szóló írásokat, a fellelhető kiadványokat.